

Preek van Kees de Graaf

Preek over Romeinen 8:15

Tekst:” *U hebt de Geest niet ontvangen om opnieuw als slaven in angst te leven, U hebt de Geest ontvangen om Gods kinderen te zijn, en om hem te kunnen aanroepen met “Abba” Vader”.*

Lezen: Genesis 3

Onze tekst spreekt over angst en daarom wil ik u een vraag stellen.

Bent u, ben, jij ,wel eens bang? Ik denk dat er hier weinig mensen zijn die nergens bang voor zijn. Ook al zie je dat soms niet aan de buitenkant. We trekken maar al te graag een grote broek aan, of we nu oud zijn of jong. Anderen laten we niets merken. We houden onze angst maar liever binnen boord om niet uitgemaakt te worden voor een zwakkeling. Als je aan de mensen, maar ook hier aan je broers en zussen vraagt: “Hoe gaat het met U?” dan krijg je vaak als antwoord: “Goed hoor, het gaat goed”. Nu weet ik wel, die vraag is eigenlijk een cliché, als je iets anders te vragen hebt dan stel je die vraag en je hoopt eigenlijk dat die ander maar snel zegt dat het goed gaat want anders heb je een probleem. Als die ander zegt dat het niet goed met je gaat, wat moet je dan? Je wil eigenlijk niet over de problemen van een ander praten want je kunt en je wilt er vaak niets mee. Nee je stelt die vraag en je wilt snel naar de orde van de dag. Daar waar je eigenlijk voor kwam.

Maar de angst laat zich niet weg wuiven door zulke clichés. Angst zit ingebakken in ons. We weten van binnen heel goed dat we maar zwakke schepseltjes zijn. We zijn van die angsthazen die overal bang voor zijn. Ik noem een paar van die kwelgeesten. Als je jong bent dan voel je je zo onzeker. “Hoe val ik in de klas in de smaak bij anderen, mogen de andere leerlingen mij wel?.Ik doe mijn best om me zoveel mogelijk hetzelfde te doen als al die anderen want anders val ik uit de boot en kom ik alleen te staan. Ik hobbel maar een beetje mee met mijn vrienden en vriendinnen, ook al weet ik best dat het verkeerd is om jezelf met alcohol vol te gieten in de kroeg of om naar bed te gaan met dat meisje of met die jongen. Maar ik wil niet uit de toon vallen en buiten de groep belanden. Dus doe ik maar gewoon mee.

Als we ouder zijn is het niets beter. Angst voor het verlies van je kinderen, angst voor het verlies van je baan, angst om niet genoeg geld te hebben voor de toekomst. Maar ook angst in geestelijke zaken. Angst voor nieuwe ontwikkelingen in de kerk. Of angst om weer terug te vallen in die verslaving .Of die angst die goed van binnen weg gestopt zit: “Doe ik het wel goed, kan ik wel voor God bestaan”?

Je zou angst wel de moeder van de “verzekering” kunnen noemen. We verzekeren ons van de wieg tot het graf. Overal waar we bang voor zijn proberen we ons tegen te verzekeren. Om zo elk denkbaar risico uit te sluiten. Als de verzekeringspolis voor het eeuwige leven te koop zou zijn voor geld dan zou dat de best verkopende polis zijn. Terwijl deze polis voor niets verkrijgbaar is .Er is al voor betaald Maar dit terzijde.

Weet u wat aan al die angst ten grondslag ligt? Dit: we denken dat we ons eigen leven in de hand hebben en dat we zoveel mogelijk voor onszelf moeten zorgen. Natuurlijk, we weten uit de Bijbel dat dit niet zo is. Dat elke haar van ons hoofd geteld is en dat elke ademhaling door God gegeven is. Naakt zijn we ter wereld gekomen en we kunnen niets meenemen. Dat weten we heel goed, en toch, we leven er niet naar. We kunnen de controle over ons leven maar zo

moeilijk uit handen geven aan onze hemelse stuurman. Angstvallig houden we vast aan “onze” verworvenheden.

Kunt u zich voorstellen dat er een leven is zonder angst? Ik denk van niet. Maar het was er eens wel, dat leven van de mens zonder die angst. In de Hof van Eden. We zou het geweldig zijn om, al was het maar voor even, zonder angst te zijn. Wat een heerlijk gevoel zou dat zijn, honderd procent vertrouwen op God, volledige overgave van je hart aan je Schepper. Laten we samen eens even terug gaan naar het begin, naar de Hof van Eden, om te kijken hoe het daar was. Adam had een prachtige baan gekregen. Hij mocht de Hof bewerken en bewaken. Heel af en toe gebeurt het, ook in onze tijd, dat je werk ook je hobby is. Wat is het geweldig al je bijv. helemaal gek van voetbal bent om dan ook professionele voetballer te zijn. Heel de dag met je hobby, met voetbal, bezig zijn, dat lijkt hartstikke gaaf. Alleen, dat kunnen wij helemaal niet aan. We gaan er helemaal in op. Heel ons denken, alles wat we doen, al onze tijd is gewijd aan voetbal. Voetbal wordt een afgod.

Voor Adam lag dat anders. Zeker, zijn werk was ook zijn hobby. Zijn hart lag er volledig in. Maar tegelijkertijd was zijn hart ook volledig toegewijd aan God. In dat werk bleef hij vol vertrouwen omhoog kijken naar God. Wat een heerlijke werksfeer. Vol vertrouwen en overgave en zonder angst. Hij mocht alles ondernemen en kreeg volledige vrijheid. Alles wat hij deed lukte ook. Wie zou zo'n baan niet graag willen?

En er was maar één ding wat Adam **niet** mocht doen. En dat was dat hij zijn Heer niet naar de kroon mocht steken. Dat is toch niet meer dan normaal, zouden we zeggen. Wie is er nu zo stom om aan de stoelpoten van zijn baas te gaan zagen, als hij voor 100 procent afhankelijk is van die baas? En toch deed Adam dat. Hij wilde aan God gelijk zijn. En dan moet je eigenlijk zeggen: hij wilde boven God staan!. Een absurde wens, die door de krachten van de hel werd aangedreven. Maar Adam trapte erin, willens en wetens. Hij negeerde het uitdrukkelijke gebod van God en misbruikte zijn verantwoordelijkheid. Eva at en Adam at. En daarmee gebeurde de grootste ramp in de wereld geschiedenis. De mens viel in de zonde. En wisselde daarmee tevens van betrekking. Uit dienst van de Goede God en in dienst van de satan. Als slaaf van de zonde. **En daar, in die Hof begon de angst waarover onze tekst spreekt.** Want één van de kenmerken van de zonde is de angst. Je gaat jezelf verbergen, je gaat verstoppertje spelen. Een ander mag vooral niet te dicht bij je komen. En je probeert je eigen straatje schoon te vegen. “Die vrouw die u hebt gemaakt om mij ter zijde te staan is de schuldige!”. De angst zorgt ervoor dat je een schutting om jezelf heen gaat bouwen. Ze merkten dat ze naakt waren. Je valt terug van je oorspronkelijke voetstuk af; van een mens die eerst in een open verhouding tot God en zijn naaste leefde, wordt je nu een individualist en een egoïst die zich in zichzelf terugtrekt. Uit dienst van God en in dienst bij de satan zeiden we. En in die nieuwe baan gaat het er heel anders aan toe. Deze nieuwe baas houdt de mens gevangen op de vierkante meter van de verslaving aan de zonde. Zo ging het met Adam en Eva. En toen brak de angst pas echt los. Want in zo'n klimaat krijgen de echte ‘verslavingen’ volop ruimte. De mens trok zich sindsdien terug in de stilte van de verslaving: drank, drugs, porno etc laten de mens leeg en met een kater achter.

Maar God heeft het er niet bij laten zitten. Dat had Hij wel kunnen doen. Dat zou volkomen verdiend zijn. God gaat Adam, die uit angst en schaamte in de bosjes was weg gekropen, weer opzoeken. En dan klinkt dat eerste genadewoord in de Bijbel: ‘Adam waar ben je!!!!.....?’. En dan weet God: van deze mens valt niets goeds meer te verwachten. Hij is verkocht aan de duivel. Hij wil God alleen nog maar ontlopen en is ten dode opgeschreven. Dan gaat God zelf in zijn grote genade en liefde zelf een uitweg maken uit die diepe misère waarin de mens gevallen is. Hij gaat langs een hele lange weg, een weg die wonderlijk en voor ons onnavolgbaar is, een tweede Adam sturen. Die tweede Adam is Zijn lieve Zoon, onze Here Jezus Christus. Zo lief had God de wereld. Over die tweede Adam schrijft Paulus uitgebreid in Romeinen 5. En die tweede Adam bleef overeind daar waar Adam viel. Adam mocht

overall van eten behalve van die éne boom en *wilde* de verleiding niet weerstaan. Christus werd verzocht door de duivel¹. Hij kreeg 40 dagen en nachten niet te eten. Maar Hij weerstond de duivel. Hij at niet daar waar Adam wel at. En weet U waarom Hij staande bleef? Omdat Hij op God vertrouwde en Gods Woord kende. Hij heeft al onze zonden gedragen, ook de angst en pijn die het gevolg waren van onze zonde heeft Hij op zich genomen. Zelfs de angst en de pijn van de hel. En Hij ging hierin tot het uiterste toen Hij riep: “Mijn God, mijn God waarom hebt U mij verlaten!”.

Zo kocht Hij ons weer terug, om nu het eigendom van Hem te worden. Paulus heeft daar in het voorgaande uitgebreid over geschreven. God liet zijn oorspronkelijke bedoeling staan: volkomen overgave en toewijding aan Hem is de enige weg naar het leven. Wij lieten het erbij zitten maar zegt vers 3 en 4 .. *vanwege de zonde heeft Hij zijn eigen Zoon als mens in dit zondige bestaan gestuurd; zo heeft hij in dit bestaan met de zonde afgerekend, opdat in ons wordt volbracht wat de wet van ons eist. Ons leven wordt immers niet langer beheerst door onze eigen natuur maar door de Geest”*

Door wat Christus voor ons gedaan heeft worden we weer in onze oorspronkelijke staat hersteld. We worden weer ‘ge-reset’. We krijgen weer die heerlijke positie van ‘zonen’. We worden weer wat we eens waren in het paradijs: kind aan huis bij God. En weet U hoe dat gebeurt? Dat komt omdat de Geest van Christus in ons komt wonen. De Heilige Geest neemt de leiding in ons leven over. Die gaat in ons binnenste iets geheel nieuws in werking zetten. Hij gaat ons hart veranderen. We worden allemaal geboren met een hart van steen maar de Geest gaat er een zachtmoedig en liefdevol hart van maken. Dat gaat niet vanzelf. De Geest neemt daar de tijd voor. Het is een leerproces dat ons hele leven duurt, tot onze laatste snik. Want de Geest die ontmoet een felle tegenstand in ons binnenste. Daar schrijft Paulus over in Romeinen 7. De Geest gaat ons hart vernieuwen maar het oude hart sputtert tegen. Dat oude hart wil helemaal niet vernieuwd worden. Dat geeft een voortdurende strijd in ons leven. In die strijd zijn er veel nederlagen. Daardoor moeten we elke dag onze zonden belijden en mogen we weer drinken uit de bron van vergeving: Christus. Maat toch mogen we zeggen: de Geest heeft de leiding. We staan er gelukkig niet alleen voor. De Geest komt ons te hulp. In eigen kracht lijden we alleen maar nederlagen maar als we naar Jezus gaan ontvangen we kracht in de strijd tegen de zonde en mogen we ook overwinningen boeken in de strijd tegen de zonde. Leven door de Geest is nog geen leven in volmaaktheid. In het tijdperk van de Geest is de zonde nooit een achterhaalde zaak. Als je dat denkt dan bedrieg je jezelf² en onderschat je macht van het kwade. En dan neemt de Boze je zo maar weer te grazen. Want de duivel probeert altijd de zwakste plek in je leven te vinden om weer naar binnen te komen. Je dacht dat je de porno overwonnen had en je weer ‘normaal’ naar de TV kon kijken...je dacht dat je van de alcohol verslaving af was en weer een normaal glas wijn kon drinken....Je leeft nu toch immers in de Geest!!. En toch merk je dan dat de zonde nog steeds vat op je heeft. Demonen van verslaving kunnen zo maar weer de kop steken. Ben ik hiervoor tot bekering gekomen?

Als we dit zo zeggen zijn we midden in onze tekst aangeland. Daar staat: “*U hebt de Geest niet ontvangen om opnieuw als slaven in angst te leven*”. Kan dat? Christen worden en dan toch weer opnieuw als slaaf gaan leven?. Ja dat kan. De Romeinen wisten wel wat dat betekende om letterlijk als slaaf te moeten leven. Veel mensen waren toen slaaf. Gelukkig is de slavernij afgeschaft. Maar in de dagen van Paulus was dat een barbaars systeem. Als slaaf had je geen enkel recht. Geen arbeidsvoorwaarden. Je werd met huid en haar aan je heer overgeleverd en je werd letterlijk “verkocht”. Je baas kon met je doen wat hij maar wilde. Hij kon je goed behandelen maar je ook martelen en doden zonder dat hij daarvoor ter verantwoording werd geroepen. En weet u wat het kenmerk is van de slavernij: de angst. Je

---

¹ Zie o.a. Mat. 4:1-11

² Zie I Joh. 1:8-10

weet nl. nooit zeker of je baas tevreden zal zijn met wat je doet. Je kunt nog zo je best gedaan hebben en toch een afranseling krijgen. Elk moment kun je in elkaar worden geslagen of nog erger. Datzelfde gevoel hadden al die slaven in Egypte tijdens de farao's en al die miljoenen die slavenarbeid moesten verrichten tijdens Hitler's derde rijk. Geen toekomst en geen uitzicht op een beter lot. De voortdurende angst om je leven te verliezen. Angst omdat de slavendrijver nooit zegt: nu is het genoeg!.

We vroegen zoeven: Christen worden en toch weer opnieuw als slaaf in angst gaan leven, kan dat? We zeiden: Ja dat kan. Dat kan op twee manieren. De eerste manier heeft Paulus hier in Romeinen 8 op het oog. Hij spreekt tot christenen die, voordat ze tot bekering kwamen, heidenen waren. Ze dienden toen de heidense afgoden van die tijd³. Die goden moest je met offers tevredenstellen. Zo had je overal wel een god voor. Te denken valt ook aan de tempelprostitutie die verbonden was aan de feesten in de tempels van de goden. Die afgoden waren ongrijpbaar en grillig en boezemden angst in. Met offer rituelen moest je die angst zien te verdrijven. Nu hadden ze Christus leren kennen. Alles werd nu anders in hun leven. Maar daarmee waren ze hun oude godsbeeld nog niet zo maar één twee drie kwijt. Ze waren gewend aan het idee dat goden tevreden gesteld moesten worden. Als je de god tevreden kunt stellen dan heb je min of meer controle over die god. Je houdt daardoor de regie over je eigen leven ook in handen. Het gevaar dreigde nu om met deze 'nieuwe' God op dezelfde manier om te gaan. Als de demonen van vroeger, de sex, de tempelprostitutie, de offerfeesten, probeerden terug te slaan in hun leven, als die zuigkracht weer terug kwam, dan moesten ze van die nieuwe God er tegenin gaan. Ze moesten daartegen strijden om die God tevreden te stellen. Maar, ze moesten dit weer *zelf* doen. In feite waren ze dan weer terug bij af. Van de regen in de drup. De angst keert terug want je redt het zelf niet. Je wordt weer slaaf. En dat was nou net niet de bedoeling!.

De tweede manier waarop het mogelijk is om christen te zijn en toch weer als slaaf in angst te leven vinden we in Galaten 4:1-10. Daar gaat het om hetzelfde. Voor een groot deel worden dezelfde moeten woorden gebruikt als in onze tekst.⁴ Maar ze zijn nu gericht tegen de Judaïsten. Joden die Christus hebben geaccepteerd maar die vinden dat ook de heidenen de wet van Mozes *moeten* blijven onderhouden om behouden te kunnen worden. Ja en dan gaat het toch weer om *zelf* presteren. Weg is op die manier het evangelie van de vrije genade!!. Je bent weer slaaf van eigen prestaties geworden.

Zo vreemd is die denkwijze van de judaïsten niet. Het kan ons als gereformeerden ook zo maar overkomen dat we zo gaan denken. Van jongs af aan opgevoed in de gereformeerde leer. Je hebt jezelf altijd 100% ingezet voor de kerk. Je moet er toch wat voor over hebben!. Je bewaakt angstvallig de regels van de kerk. Je bent verschrikt als eens iets anders gaat dan jij het gewend bent. Alsof het toch weer van ons *zelf* zou afhangen, van onze trouw en standvastigheid. De regels, ook al zijn het goede regels, die wij als mensen maken kunnen zo maar een doel gaan worden, ook in de gemeente. Terwijl het toch in alles om Christus en zijn eer moet gaan. Maar wij verwisselen dit zo vaak met onze *eigen* eer en belangen.

We kunnen zo maar gaan lijken op die oudste zoon – in de gelijkenis van de verloren zoon⁵. Altijd kind aan huis geweest bij Vader maar toch innerlijk een slaaf gebleven. Altijd gehoorzaam geweest aan Vader maar “Voor mij nooit een geitenbokje geslacht om feest te kunnen vieren met mijn vrienden”. Alsof wij ergens recht op zouden hebben!. Alsof God niet onze Vader is maar een boekhouder die een soort van debet en credit rekening bijhoudt van onze daden en ons moet belonen naar prestatie.

---

³ O.a. Isis en Osiris

⁴ Zie Gal 4:6

⁵ Zie Lucas 15

Weet U wat de Romeinen en ook wij mogen leren? Daarvoor mogen we kijken we naar het vervolg van de tekst: *“U hebt de Geest ontvangen om Gods kinderen te zijn”*. De NBV vertaalt hier ‘kinderen’ maar er staat in de grondtekst ‘zoonschap’. Er staat: U hebt ontvangen de geest van het zoonschap. Maakt dat verschil? Ja zeker. Want bij ‘zoonschap’ moet je denken aan een officiële titel. Een status. Een geweldig hoge status. Diezelfde hoge status die Adam eens had in de hof, waar we in het begin over spraken. Die status die de verloren zoon weer terug kreeg toen hij thuis kwam en hij weer een ring om zijn vingers kreeg als bevestiging van die status. Die status van zoon is niets minder dan een rechtspositie. Die rechtspositie heeft Christus als tweede Adam, als de Zoon bij uitstek, voor ons verworven. En de Geest geeft ons die. De Heilige Geest geeft ons ‘de geest van het zoonschap’. En waar de Geest is daar is vrijheid. Daar heerst her recht. En waar het recht heerst daar is een vrij geweten. Weg met al die angst en dat slaafse gedrag! We zijn geen slaven maar zonen geworden in het huis van God en we mogen bij Vader in en uit lopen. Zo wilt u toch ook omgaan met uw eigen kinderen?. U vindt het toch fijn als ze niet bang voor u zijn. U bent toch blij als ze weer bij u terug komen, ook al hebben ze het vreselijk verbruid? En wat doet u dan als vader of moeder? U sluit ze toch weer in uw armen en je droogt hun tranen. Zo wil onze hemelse Vader ook met Zijn kinderen omgaan. Daarvan spreekt onze tekst als er staat: *“en hem te kunnen aanroepen als ‘Abba’, Vader”*.

De Geest heeft je overtuigd: je hebt in Christus die prachtige status van zoon weer terug gekregen. Je voelt je weer thuis bij God. Die zekerheid van dat zoonschap geeft je nu ook moed, vrijmoedigheid om God aan te roepen als Vader. Die zekerheid heb je nodig. Want het leven van een kind van God blijft altijd een leven vol aanvechtingen. Je merkt het aan jezelf. Je kunt de zonde maar niet onder controle krijgen. Je kunt er soms radeloos van worden. Als de machten van de hel je belagen. Als je weer terugvalt in die ellendige verslaving. Als je je driften weer niet onder controle hebt kunnen houden en je je handen niet thuis hebt gehouden. Als je huwelijk door jouw gedrag aan diggelen ligt. Maar ook als het niet om zonde gaat. Als je veel tegenslag in je leven hebt. Ziekte, handicap, eenzaamheid, depressie. Rouw omdat je een geliefde naar het graf moest dragen en die pijn niet overgaat.

Weet U wat God dan zegt: roep mij maar aan als je in de nood zit. Schreeuw het maar uit! Ik kan het niet meer aan!. En dan worden we aangemoedigd om daarbij dat woord “Abba” te gebruiken. Dat is van oorsprong een Aramees woord. We zouden het kunnen vertalen met “Pappa”. Het geeft de innigste band weer tussen vader en kind. Haast een troetelnaam. Jezus gebruikte die aanspraak “Abba” ook toen Hij in grote nood verkeerde in de Hof van Getsemane⁶. Hij zag vreselijk tegen het bittere lijden op en in die geweldige angst waarin Hij bloed zweette bad Hij en zei: *“Abba, Vader, voor u is alles mogelijk, neem deze beker van mij weg”*. Weet U wat er dan gebeurt? Als je die aanspraak “Abba” in zijn diepste betekenis gebruikt dan wordt je gebed **altijd** verhoord. Maar dan niet in die zin dat jouw wens altijd vervuld wordt. Dat gebeurde bij Jezus ook niet. De beker van het lijden kon niet worden weggenomen van Hem. Maar we lezen wel van Hem in Hebreë 5: 7 : *“Christus heeft tijdens zijn leven op aarde onder tranen en met luide stem gesmeekt en gebeden tot hem die hem kon redden van de dood en werd verhoord vanwege zijn diep ontzag voor God. Hoewel Hij zijn Zoon was, heeft hij moeten lijden, en zo heeft hij gehoorzaamheid geleerd”*.

Begrijpt U het?. “Abba” roepen als je in de puree zit betekent: er is hulp onderweg. Er ligt een geweldige belofte in: “Ik zal je kracht geven” zegt God. God neemt de moeite vaak niet weg. De ernstige ziekte waaraan je lijdt, de handicap waarmee je leven zo beperkt wordt, de eenzame strijd tegen de porno verslaving; al die moeite ze blijven vaak, en de verleidingen blijven aan je trekken trekken. Maar als je “Abba” roept dan mag je er zeker van zijn dat je

---

⁶ Zie Marcus 14:36

hemelse Vader je nieuwe kracht en levensmoed zal geven. Kracht om tegenstand te kunnen bieden. Je staat er niet meer alleen voor.

En het is dubbel op: 1. Je bent zoon en je hebt daardoor een rechtspositie; je mag aanspraak maken op hulp van boven. 2. Je roept "Abba", "Pappa". Daardoor weet je dat Vader boven altijd zal luisteren. Als je maar aanklopt bij Hem.

Amen.